

Advocatuur

In deze rubriek geeft Niels van der Laan een overzicht van relevante (op handen zijnde) wetswijziging opdat deze hopelijk niemand zullen ontgaan. Tevens gaat hij in op de huidige stand van zaken met betrekking tot de toezichtdiscussie. Tot slot feliciteert hij Taru Spronken met haar benoeming als advocaat-generaal bij de Hoge Raad.

Rob Baumgardt bespreekt de vrijspraak van advocaat Cornegoor die verdacht werd van het medeplegen van valsheid in geschriften. De zaak sleept zich al jaren voort en dat zal, gezien de ingestelde cassatie, ook nog wel even duren. Verder besteedt hij aandacht aan de problemen die zijn ontstaan door de herindeling van de parketten. Hij sluit af met een bespreking van recent verschenen lectuur over/van (voormalige) advocaten. Bart Nooitgedagt gaat in op het beleidsvoornemen van Teeven om te komen tot 'structurele besparingen' op het systeem van gefinancierde rechtsbijstand en de gevolgen daarvan, ook gaat hij verder op het reeds in de vorige rubriek besproken onderwerp van het opnemen van telefoongesprekken tussen advocaten en hun cliënten.

Wetswijzigingen

Voor de politiek is het vaak hét middel om politieke woorden kracht bij te zetten: wetsvoorstellen. Vrijwel maandelijks, zo niet wekelijks, kondigt minister Opstelten met veel bombarie allerhande nieuwe wetsvoorstellen aan. Voor een advocaat is het onmogelijk om het allemaal bij te houden. Daar komt bij dat het vaak maar zeer de vraag is of de vele politiek getinte voorstellen het vervolgens ooit daadwerkelijk tot wetgeving schoppen. Menig advocaat laat al dat wetgevingsnieuws dan ook aan zich voorbijglijden. 'Ik merk het wel als het zover is,' is een veelgehoorde en begrijpelijke emotie, die overigens van weinig activisme en idealisme getuigt. Het risico bestaat echter dat als het dan eenmaal zover is, de wetswijziging menigeen is ontgaan. Reden genoeg om een korte update te geven over de huidige stand van de wetsvoorstellen en -wijzigingen.

In werking

Op 1 juli jl. is de implementatie van het Europees bewijsverkrijgingsbevel in werking getreden (Stb. 2013, 105). Als gevolg hiervan is na artikel 552vv Sv een geheel nieuwe afdeling inzake het bewijsverkrijgingsbevel in het Wetboek van Strafvordering ingevoegd. De artikelen 552ww tot en met 552hhh Sv regelen de relevante procedure als gevolg waarvan het eenvoudiger wordt om op verzoek van buitenlandse Europese autoriteiten voorwerpen in beslag te nemen en over te dragen. Belangrijkste wijziging is dat voor het overbrengen van het beslag naar het buitenland geen verlof noodzakelijk is van de rechtbank in de zin van artikel 552p Sv. De officier kan eigenhandig, behoudens het geval er een klaagschrift is ingediend tegen het beslag, de in beslag genomen voorwerpen overdragen aan de buitenlandse autoriteiten. In uitzonderlijke gevallen kan een officier

DE ROOS & PEN

ook afschriften verstrekken hangende een beslissing op het beklag. Van belang daarbij is dat er geen specifieke beklagtermijn geldt waarbinnen de officier, hangende het eventueel indienen van een beklag, nog niet gerechtigd is de voorwerpen over te dragen. Dat betekent dat het zaak is om direct na in beslag neming een klaagschrift in te dienen, bij gebreke waarvan het risico bestaat dat de officier de voorwerpen reeds heeft overgedragen.

Definitief aangenomen

Aangenomen, maar nog niet in werking getreden, is de wet herziening ten nadele (Stb. 2013, 138). Belangrijkste wijziging is het nieuwe artikel 482a Sv dat bepaalt dat de Hoge Raad op aanvraag van het College van procureurs-generaal een onherroepelijke vrijspraak (of ontslag van rechtsvervolging) kan herzien indien, vrij vertaald, het ernstige vermoeden bestaat dat op basis van nieuwe informatie de zaak anders zou zijn geëindigd indien de rechter met deze informatie bekend was geweest. Hangende een beslissing op het verzoek kan tevens nader onderzoek worden gelast. Als novum wordt overigens slechts gezien een 'betrouwbare' bekentenis of de resultaten van technisch onderzoek. Aanvullende getuigenverklaringen zijn mitsdien uitdrukkelijk uitgesloten.

Eveneens aangenomen maar nog niet in werking getreden zijn diverse wijzigingen in de Wwft (Stb 2012, 686). De inhoudelijke wijzigingen betreffen de nadere implementatie van aanbevelingen van de FATF, met name inzake het cliëntenonderzoek, de melding van ongebruikelijke transacties, en de strafrechtelijke en civielrechtelijke vrijwaring van instellingen die een melding hebben gedaan (zie MvT kamerstuk 33238 p.2). Belangrijke wijziging is dat de meldingsplicht voor ongebruikelijke transacties niet langer alleen geldt voor transacties die instellingen zelf verrichten, maar ook voor die waarmee zij worden geconfronteerd in hun dienstverlening. Ook ontstaat er een meldingsplicht indien het cliëntenonderzoek niet tot resultaat leidt en wordt de PEP-controle, de controle op politically exposed persons, uitgebreid.

Voor de praktijkvoering van de advocaat is de aangenomen, maar eveneens nog niet in werking getreden, wetswijziging inzake de richtlijn vertolking/vertaling van belang (Stb. 2013, 86). En dan met name de toevoeging in artikel 28 lid 3 Sv waaruit volgt dat de raadsman verantwoordelijk is voor het oproepen van een tolk voor het (vertrouwelijke) overleg met zijn cliënt. Weliswaar is dat al de huidige praktijk, maar dat wordt thans wettelijk vastgelegd. De kosten hiervan komen volgens de wetgever overigens ten laste van de Staat (zie MvT, kamerstuk 33355 nr. 3, p. 9), hetgeen de vraag oproept of tolkkosten gedeclareerd kunnen worden (bij de Raad voor Rechtsbijstand?) indien de verdachte op betalende basis wordt bijgestaan. Belangrijkste wijziging is overigens het nieuwe artikel 32a Sv dat bepaalt dat de verdachte recht krijgt op vertaling van de processtukken die 'hij noodzakelijk acht voor zijn verdediging'. Het verzoek tot vertaling

DE ROOS & PEN

moet zijn gedaan aan de officier. Bij afwijzing staat bezwaar open bij de rechter-commissaris. Door de redactie van het artikel lijkt het erop alsof er een behoorlijk ongeclausuleerd recht ontstaat op vertaling. Centraal staat namelijk wat de verdachte noodzakelijk acht, niet wat het Openbaar Ministerie (of de rechter) noodzakelijk vindt. Die redactie is echter misleidend. Volgens de wetgever gelden strenge motiveringseisen. Gemotiveerd moet namelijk worden 'waarom in het gegeven geval een schriftelijke vertaling van het desbetreffende stuk of de desbetreffende passage noodzakelijk wordt geacht voor het voeren van de verdediging en niet kan worden volstaan met de bijstand van een tolk die de bedoelde stukken of passages daaruit mondeling kan vertalen' (MvT p. 15).

Dat roept overigens de vraag op hoe die motiveringsplicht zich verhoudt met het verschoningsrecht en de geheimhoudingsplicht. Niet ondenkbaar is dat enkel kan worden toegelicht waarom bepaalde stukken relevant zijn, indien gevoelige informatie wordt prijsgegeven. Dat staat op gespannen voet met het nemo tenetur beginsel. Dat de soep in de praktijk wellicht niet zo heet wordt gegeten blijkt overigens uit het feit dat blijkens de toelichting vooral moet worden gemotiveerd waarom een *schriftelijke* vertaling gewenst is en waarom niet kan worden volstaan met mondelinge vertaling door een tolk. Daaruit volgt dat niet zozeer de noodzaak van (de inhoud van) het stuk centraal staat, als wel de noodzaak op *schriftelijke* vertaling. Mocht overigens een verzoek tot schriftelijke vertaling worden afgewezen, dan staat een advocaat (en zijn cliënt) niet met lege handen. Niets staat er immers aan in de weg een tolk te verzoeken het gehele strafdossier aan de cliënt te komen voorlezen, dit zoals gezegd eveneens op kosten van de Staat.

Tevens aangenomen, maar nog niet gepubliceerd, is de wet conservatoir beslag ten behoeve van het slachtoffer (kamerstukken 33295). Hierin wordt artikel 94a Sv aangevuld in dier voege dat ook beslag gelegd kan worden op goederen ter bewaring van het recht tot verhaal van een schadevergoedingsmaatregel ex artikel 36f Sr.

Aanhangig Eerste Kamer

Aangenomen door de Tweede Kamer, en aanhangig bij de Eerste Kamer, is het wetsvoorstel tot opheffen van de strafrechtelijke immuniteit van publiekrechtelijke rechtspersonen (kamerstukken 30538). Een wetsvoorstel dat gezien de titel redelijk voor zich spreekt. Tevens is aangenomen de wijziging van de Opiumwet i.v.m. de strafbaarstelling van de voorbereidingshandelingen voor hennepsteelt (kamerstukken 32842). Een wijziging die, indien ingevoerd, vergaande consequenties heeft voor o.a. growshops nu strafbaar zou worden het voorhanden hebben (en verspreiden, verwerken etc.) van stoffen waarbij ernstige vermoedens bestaan dat zij bestemd zijn voor de hennepsteelt. Ook aangenomen in de Tweede Kamer (maar nog niet in de Eerste Kamer) is het wetsvoorstel voor uitbreiding van de gronden voor de toepassing van de voorlopige hechtenis (kamerstukken 33360). Indien definitief aangenomen wordt het mogelijk om

DE ROOS & PEN

verdachten in bewaring te stellen in het geval er ernstige bezwaren bestaan dat zij zich schuldig hebben gemaakt aan geweld, vernieling of andere specifiek genoemde strafbare feiten, gepleegd in de publieke ruimte of gericht tegen personen met een publieke taak, met als doel de berechting binnen de duur van de bewaring mogelijk te maken. Hiertoe wordt een aanvullende grond voor de toepassing van de voorlopige hechtenis toegevoegd waarop, bij het ontbreken van andere gronden, kan worden teruggegrepen.

Consultatie

Twee wetsvoorstellen die recent ter consultatie zijn voorgelegd zijn het noemen waard. Allereerst het wetsvoorstel computercriminaliteit III, zie <http://www.internetconsultatie.nl/computercriminaliteit>. Dit wetsvoorstel, dat al jaren 'hangende' is en in 2010 ook al een keer ter consultatie werd aangeboden, heeft tot doel het wetboek van strafrecht en strafvordering aan te passen aan de huidige technische ontwikkelingen. Zo moet het mogelijk worden om onder omstandigheden onderzoek te doen in een geautomatiseerd werk ten behoeve van de opsporing, het zogeheten terughacken. Tevens bevat het voorstel een wijziging van de vervolgingsuitsluitingsgrond van artikel 54a Sr. Belangrijkste verschil ten opzichte van het vorige ter consultatie voorgelegde voorstel is dat enkel de rechter-commissaris (en niet de officier zoals eerst werd voorgesteld) bevoegd is een bevel te geven tot verwijdering van content op internet. Ook wordt het mogelijk om de verdachte een decryptiebevel te geven in bijzondere gevallen. De consultatie is overigens op 1 juli jl. afgesloten.

Tot 1 oktober a.s. loopt de consultatie van het wetsvoorstel herziening strafbaarstelling faillissementsfraude, zie <http://www.internetconsultatie.nl/faillissementsfraude>. Doel van de wetgeving is te komen tot een betere bescherming tegen frauduleuze faillissementen. Belangrijkste wijziging is de strafbaarstelling van overtreding van de administratieplicht.

Toezicht advocatuur

De discussie over de vormgeving van het advocatentoezicht blijft actueel. Begin juli zou bepaald worden op welk moment het wetsvoorstel in de Tweede Kamer zou worden behandeld, maar dat besluit is uitgesteld. Er wordt gewacht op een nadere rapportage van oud Raad van State-lid Rein Jan Hoekstra die in opdracht van de Orde onderzoek doet naar de kwaliteit van het dekenaal toezicht. Staatssecretaris Teeven wil het toezicht radicaal hervormen en heeft daartoe een wetsvoorstel ingediend. De Orde blijft tegen.

Weliswaar kwam Teeven de Orde enigszins tegemoet door alsnog een advocaat toe te laten als lid in het toezichtsorgaan en de rol van de Deken bij de klachtbehandeling ongewijzigd te laten (zie kamerstukken 32382 nr. 13/14), maar de Orde nam daarmee geen genoegen en blijft zich verzetten tegen de 'verregaande bemoeienis en afhankelijkheid van de overheid bij het toezicht', aldus het persbericht van de Orde.

**CRIMINAL
DEFENCE
LAWYERS**

Keizersgracht 332
1016 EZ Amsterdam

T +31 (0)20 627 5411
F +31 (0)20 622 6577

E info@deroosenpen.nl
I www.deroosenpen.nl

Niet duidelijk is nog wat Hoekstra gaat rapporteren. In een interview met het Advocatenblad lijkt hij gematigd positief over het huidige toezicht: "Het besef dat er iets moest veranderen, is doorgedrongen. En nu is het een kwestie van meten en nagaan wat de eindstand is. Dekens moeten laten zien waar het toezicht zich op richt en dat moet inzichtelijk zijn van buitenaf."

Taru Spronken wordt advocaat-generaal bij de Hoge Raad

De benoeming van Taru Spronken als advocaat-generaal bij de Hoge Raad per 1 september jl. kan in deze rubriek niet onbesproken blijven, al was het maar omdat Spronken jarenlang voorzitter is geweest van de deelredactie advocatuur. Spronken wordt benoemd samen met prof. mr. F.W. Bleichrodt, hoogleraar straf- en strafprocesrecht aan de Erasmus Universiteit en daarmee krijgt het parket van de Hoge Raad een behoorlijke wetenschappelijke impuls.

De benoeming is verrassend, met name omdat Spronken een jaar geleden nog vrij onverwacht de politiek getinte strijd verloor voor de benoeming als Nederlandse rechter in Straatsburg in het Europese Hof voor de Rechten van de Mens. Zij zou daar Egbert Myjer gaan vervangen. Hoewel zij verreweg de beste papieren leek te hebben werd ze op het laatste moment gepasseerd ten faveure van Johannes Silvis. Dat was opmerkelijk. Spronken had in de eerste stemronde 85 stemmen behaald, een grote meerderheid ten opzichte van de overige kandidaten Silvis (61 stemmen) en Van Doijeweert (58 stemmen), maar omdat geen van de kandidaten een absolute meerderheid behaalde, werd er opnieuw gestemd. In de tweede ronde, waarbij niet langer een absolute meerderheid vereist was, verloor Spronken onverwachts met twee stemmen verschil.

Met deze benoeming krijgt het adviesorgaan van de Hoge Raad nieuw advocatuurlijk elan. Spronken was naast haar functie als hoogleraar straf(proces)recht immers jarenlang advocaat op de advocatenpraktijk van de Universiteit Maastricht, maar verhuisde zeer recent naar Jahae in Amsterdam. Dat kantoor verlaat ze nu weer voor haar nieuwe functie in Den Haag. Spronken blijft overigens als deeltijd hoogleraar verbonden aan de universiteit.

Vermoedelijk wordt er ook een behoorlijke hoeveelheid idealisme binnengehaald bij het parket. Recent zei Spronken in een interview met tijdschrift Mr.: "De aandacht voor de verdachte als persoon is helemaal naar de achtergrond verdwenen. Net als het belang van resocialisatie. Dat vind ik heel erg. (...) Over de hele linie is sprake van verharding. Het strafrecht is veel zakelijker geworden, ook processueel. Rechtswaarborgen zijn ondergeschikt gemaakt aan criminaliteitsbestrijding. Dat vind ik kwalijk. (...) Zonder idealen wordt het heel cynisch."

Niels van der Laan

Vrijpraak voor advocaat Cornegoor, OM in cassatie

Op 19 juli 2013 heeft de Rechtbank Rotterdam de bekende Nederlandse zakenman Joep van den Nieuwenhuyzen veroordeeld tot een aanmerkelijke gevangenisstraf ter zake van onder meer faillissementsfraude, meineed, omkoping en het bezit van een vervalst paspoort (ECLI:NL:RBROT:2013:5448). Van den Nieuwenhuyzen is vrijgesproken van het plegen van valsheid in geschriften. Zowel Van den Nieuwenhuyzen als het Openbaar Ministerie hebben inmiddels hoger beroep ingesteld tegen het vonnis.

Ook degene die Joep van den Nieuwenhuyzen zou hebben omgekocht, de toenmalige directeur van het Havenbedrijf, is in 2010 veroordeeld (ECLI:NL:RBROT:2010:BO0530). Ook in deze zaak loopt het hoger beroep nog.

Met deze zaken hangt samen de vervolging van de Amsterdamse advocaat Cornegoor. Deze zou zich in de ogen van het Openbaar Ministerie schuldig hebben gemaakt aan het (medeplegen van) valsheid in geschrift door legal opinions, certificates en garanties valselijk op te stellen. De raadsman is door het Gerechtshof Den Haag bij arrest van 17 april 2013 vrijgesproken (ECLI: NL:GHDHA:2013:BZ7322). Allereerst overweegt het hof dat onvoldoende bewijs aanwezig is van het tezamen en in vereniging plegen van de betreffende feiten. Het hof overweegt daarnaast dat de opinions 'weliswaar geschriften met bewijsbestemming' zijn en dat bepaalde delen van de opinions onjuist zijn opgesteld, maar dat dit nog niet betekent dat de legal opinions in hun geheel vervalst zijn opgesteld gelet op de overige tekst van de opinions. Met betrekking tot het valselijk opstellen van 'certificates' overweegt het hof onder meer dat de verdachte geen opzet heeft gehad tot het valselijk opmaken van een geschrift, nu niet aangenomen kan worden dat degene die het certificate heeft ondertekend niet in de positie zou verkeren dat hij kan en mag verklaren zoals dat in het certificate wordt gedaan, dan wel de ondertekenaar opmerkingen heeft gemaakt tegenover de raadsman. Met betrekking tot het valselijk opstellen van garanties stelt het hof vast dat de raadsman geen bemoeienis heeft gehad met het daadwerkelijk opstellen van de betreffende documenten, zodat ook te dien aanzien vrijpraak volgt.

Tegen de uitspraak van het hof heeft het Openbaar Ministerie cassatie ingesteld. Hoewel onlangs is gebleken dat het Openbaar Ministerie bij het instellen van cassatieberoep succesvoller lijkt te zijn geworden (zie Trouw 6 augustus jl.) hangt in deze zaak waarschijnlijk de beoordeling van het bewijs zozeer samen met een aan de feitenrechter voorbehouden toetsing van feiten en omstandigheden dat de Hoge Raad de vrijspraken in stand zal houden.

Herindeling parketten

Iedere advocaat heeft in het verleden wel eens meegemaakt dat een dossier niet tijdig compleet was dan wel communicatie met het parket niet vlekkeloos verliep. De gerechtelijke herindeling blijkt evenwel geleid te hebben tot een enorme toename van dat

DE ROOS & PEN

soort problemen. Zo hebben in mei strafrechtadvocaten en rechters forse kritiek geuit over de problemen die ontstaan zijn door de herindeling van de parketten Breda en Middelburg. Geregeld bleken dossiers zoek te raken dan wel incompleet te zijn hetgeen als gevolg heeft gehad dat de zaken langer dan nodig moesten worden aangehouden. Soortgelijke problemen zijn ook opgetreden naar aanleiding van het samenvoegen van de parketten in Oost-Nederland. De samenvoeging betekende onder meer dat er één werkwijze moest worden gekozen en ook hier liet de telefonische bereikbaarheid van het parket te wensen over. Nog onlangs heeft ook het parket Midden-Nederland laten weten in gesprek te willen gaan met advocaten in verband met de problemen die ontstaan zijn ten gevolge van de fusie tussen de parketten van Utrecht, Flevoland en Gooi- Vechtstreek. Ook hier leidt de samenvoeging tot incomplete dossiers en slechte bereikbaarheid. Niet altijd leidt schaalvergroting tot meer efficiëntie en betere communicatie; de herindeling van de parketten lijken hier een voorbeeld van te zijn.

Literatuur van/over (voormalige) advocaten

Vrij onlangs verscheen 'Onkruid' van Bram 'never a dull moment' Moszkowicz, een boek waarin de schrijver zegt af te rekenen met 'heilige boontjes, betweters, kwetterende papegaaien' en dergelijke. In het boek wordt met name tekeer gegaan tegen een aantal journalisten, aangeduid als 'krabbelaars en babbelaars' en probeert de voormalig advocaat aan te geven wat de werkelijke reden is van zijn schrapping. Naar zijn mening heeft de Orde van Advocaten hem geslactofferd in ruil voor het door Teeven afzien van de plannen een extra toezichthouder voor de advocatuur te benoemen. Het publiek weet het boek te waarderen, getuige de prominente plaats van het boek in boekwinkels en de verkoopcijfers (ISBN: 9789461561046).

Het publiek weet ook de weg te vinden naar 'De breuk' van Gerard Spong. In dit boek behandelt Spong één van zijn geruchtmakendste zaken, te weten de Nuenense moordzaak, waarin een arts door de rechtbank veroordeeld is ter zake van moord op zijn echtgenote. De arts bleek zijn echtgenote in de tuin te hebben begraven en later te hebben herbegraven onder de fundering van het huis van zijn broer, terwijl hij tegen familie en derden heeft aangegeven dat zijn echtgenote naar haar geboorteland was teruggekeerd. Peter R. de Vries heeft meerdere uitzendingen aan deze zaak gewijd, waarbij de arts door hem als dader werd aangewezen. Dit is ook gedaan door de rechtbank. In hoger beroep is de arts van moord vrijgesproken, nadat Gerard Spong onder meer de hulp had ingeroepen van een buitenlandse patholoog-anatoom teneinde - met succes - de bevindingen van het NFI aan te vechten (LJN BA2386). Het boek geeft een leuke en leerzame beschrijving van de wijze waarop de zaak door Gerard is behandeld.

De boekpresentatie vond plaats in Amsterdam waarbij de schrijver voorts in het zonnetje werd gezet vanwege zijn 40-jarig jubileum. Direct na de presentatie werd door zijn kantoorgenoten een 'Liber amicorum' aan Gerard sprong overhandigd, met de

**CRIMINAL
DEFENCE
LAWYERS**

Keizersgracht 332
1016 EZ Amsterdam

T +31 (0)20 627 5411
F +31 (0)20 622 6577

E info@deroosenpen.nl
I www.deroosenpen.nl

DE ROOS & PEN

veelzeggende titel 'Meesterlijk'. In dit boek worden 40 arresten beschreven waarbij Gerard Spong cassatieschriften heeft ingediend, welke arresten voorzien zijn door inleidingen van leden van de Hoge Raad, rechters, wetenschappers en advocaten. Raadsheer B.C. de Savornin Lohman stelt onder meer: 'In zaken van mr. Sprong kon je erop rekenen dat er een juridische nieuwigheid kon spelen die tot nadenken stemde' (ISBN: 978901311773-8).

Een ander Liber amicorum is aangeboden aan de als hoogleraar afscheid nemende Theo de Roos. In dit boek 'Roosachtig strafrecht' gaan veel prominente vakgenoten in op actuele ontwikkelingen binnen het strafrecht. In deze bijdragen wordt hulde gebracht aan de persoon die tijdens zijn loopbaan altijd gepleit heeft voor nuance en die zich altijd gekeerd heeft tegen de versimplificering (en dus verharding) van het strafrechtklimaat (ISBN: 9789013116731). Ook in zijn afscheidsrede van 17 mei 2013 heeft hij nog aangegeven dat de roep om strengere bestraffing tot onzorgvuldige wetgeving leidt. Te vrezzen valt dat in de toekomst de waarschuwingen van Theo node zullen worden gemist.

Rob Baumgardt

De beleidsvoornemens met betrekking tot de vernieuwing van het stelsel van rechtsbijstand

Bij brief van 12 juli 2013 (kenmerk: 393870), gericht aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal, kondigde de Staatsecretaris van Veiligheid en Justitie zijn beleidsvoornemens aan met betrekking tot de vernieuwing van het stelsel van rechtsbijstand. Deze beleidsvoornemens dienen te leiden tot een 'structurele besparing' op de gefinancierde rechtsbijstand van 85 miljoen Euro in 2018.

De voor de strafrechtspraktijk relevante beleidsvoornemens bestaan uit het met een derde verlagen van het uurtarief in bewerkelijke zaken, het verleggen van het moment van de verstrekking van een ambtshalve last tot toevoeging van de inbewaringstelling van een verdachte naar het moment van de gevangenhouding (derhalve een verlenging van de 'piketfase') en de (tijdelijke) uitschakeling van de indexering van vergoedingen en eigen bijdragen.

Deze beleidsvoornemens worden als volgt weergegeven:

Ad 6 Lager uurtarief in bewerkelijke zaken

"Indien een advocaat meer dan drie maal het forfaitair vastgestelde aantal punten (lees uren) aan een zaak moet besteden kan hij (onder voorwaarden) voor de meerdere uren per uur een vergoeding ontvangen. De advocaat moet hiervoor bij de Raad voor rechtsbijstand een verzoek indienen. In de huidige systematiek ontvangt de advocaat ongeacht het aantal extra uren een uurvergoeding die gelijk is aan de vergoeding per punt. Deze uurvergoeding wordt in bewerkelijke zaken met één derde verlaagd. Dat de advocaat

**CRIMINAL
DEFENCE
LAWYERS**

Keizersgracht 332
1016 EZ Amsterdam

T +31 (0)20 627 5411
F +31 (0)20 622 6577

E info@deroosenpen.nl
I www.deroosenpen.nl

DE ROOS & PEN

in bewerkelijke zaken per gewerkt uur een lagere vergoeding ontvangt dan in zaken die op forfaitaire wijze worden vergoed, acht ik redelijk nu de advocaat in een bewerkelijke zaak de zekerheid heeft dat elk gewerkt uur voor vergoeding in aanmerking komt.

Ook is in de commerciële praktijk niet ongebruikelijk dat aan cliënten een lager uurtarief in rekening wordt gebracht indien hun zaak arbeidsintensief blijkt.”

Ad 7 Ambtshalve toevoeging pas bij gevangenhouding in plaats van bij inbewaringstelling

“Deze maatregel leidt tot het 'naar achteren' verschuiven van het moment waarop de verstrekking van de zogeheten ambtshalve last tot een toevoeging plaatsvindt (na beslissing tot gevangenhouding in plaats van na de beslissing tot inbewaringstelling) en het verlengen van de piketfase tot het moment van het eerste bevel tot gevangenhouding. De verdachte houdt in deze fase recht op de kosteloze rechtsbijstand, maar dan –net als nu al het geval is voor de fase van inverzekeringsstelling- van een advocaat die vergoeding krijgt op basis van de piketregeling. Belangrijk verschil met de huidige situatie is voorts dat de verdachte die tussentijds wordt heengezonden in afwachting van zijn strafzaak, zelf verantwoordelijk wordt voor de aanvraag van zijn gesubsidieerde rechtsbijstand. Daarbij zal bovendien een inkomenstoets plaatsvinden. Er is dus geen sprake van een beperking op het recht op een advocaat, wel een verandering van de bekostiging. Deze maatregel leidt daarmee tot een besparing op de kosten voor rechtsbijstand binnen het domein van de ambtshalve straf toevoeging, doordat de in de bewaringsfase heengezonden verdachten of een eigen bijdrage betalen (minder draagkrachtigen) of de kosten voor rechtsbijstand zelf betalen (draagkrachtigen).”

Ad 8 Uitschakeling jaarlijkse indexeringen

“De hoogte van de vergoedingen aan advocaten, de hoogte van de eigen bijdragen en de inkomensgrenzen worden ieder jaar geïndexeerd. Ik ben voornemens de indexering van de vergoedingen en de eigen bijdragen tijdelijk uit te schakelen.”

Ondanks het verschijnen van de onderhavige brief tijdens de zomervakantie, verschenen de eerste kritische analyses van de gevolgen van deze beleidsvoornemens in het advocatenblad. Zie: www.advocatenblad.nl, Nancy Dekens, ‘Crisis aanstaande voor de rechtstaat?’, Robert Malewicz, ‘Voorkom genadeklap’, Juliet Echteld, ‘In oktober hebben wel heel Nederland’.

Strafrecht advocaat Nancy Dekens roept, na een uitvoerige historische analyse over de ontwikkelingen en achtergronden van de vergoedingen voor verleende rechtsbijstand, de vraag op tegen welke prijs advocaten bereid zijn pro deo bijstand te blijven verlenen:

**CRIMINAL
DEFENCE
LAWYERS**

Keizersgracht 332
1016 EZ Amsterdam

T +31 (0)20 627 5411
F +31 (0)20 622 6577

E info@deroosenpen.nl
I www.deroosenpen.nl

DE ROOS & PEN

“De kans is groot dat advocaten net als in de jaren '90 zullen afhaken op het terrein van de pro deo rechtsbijstand. Zeker de gespecialiseerde en meer ervaren advocaten. Dat vormt een groot en reëel gevaar voor de rechtsbijstand in strafzaken en dus ook voor de rechtsbescherming van de vervolgte burger.”

Robert Malewicz, wiens analyse over de beleidsvoornemens zich tevens tot andere rechtsgebieden dan het strafrecht uitstrekt:

“Je hoeft geen helderziende te zijn om te constateren dat de rek er echt uit is. Schrijnend is vooral dat het tarief van 70 euro zal worden uitgekeerd aan de advocaten die bijstand verlenen in de meer complexe grotere strafzaken. Met name daar worden meer uren toegekend voor het verlenen van bijstand. Ook volgt met de uittocht van kwaliteit op termijn een toename van het aantal fouten, onterechte veroordelingen, onterechte ontslagen en slecht afgehandelde echtscheidingen. Verwijzingen naar buitenlandse stelsels gaan voorbij aan de praktijk van die stelsels waarbij stevast grote bedragen aan de advocaat moet worden betaald naast de gefinancierde rechtshulp waardoor de minvermogende geen toegang heeft tot een advocaat die hem daadwerkelijk bijstaat en moeite voor hem doet.

Tenslotte is er door de staatssecretaris geen enkele moeite genomen goed te onderzoeken waar de kostenstijging echt in zit (bijvoorbeeld in meer complexe regelgeving en dus meer ingewikkelde procedures) en hoe die zich verhoudt tot de kosten en de baten van de rechtspleging als geheel. Zo kondigde Justitie bijvoorbeeld pas gister aan ook in hoger beroep bij criminelen te gaan zoeken naar geld, auto's en andere kostbaarheden – een maatregel die vanaf 2018 100 miljoen euro per jaar moet opleveren, oftewel een verdubbeling ten opzichte van vorig jaar”

Julliet Echteld overweegt onder meer:

“Mensen met lagere inkomens hebben nu al veel minder gelegenheid om een door de overheid opgelegde sanctie te laten toetsen door een rechter. Dat worden er nog minder wanneer de recent aangekondigde bezuinigingen worden ingevoerd. Tegelijkertijd worden steeds meer sancties opgelegd door het openbaar ministerie (OM) in de vorm van bijvoorbeeld strafbeschikkingen. Dit gebeurt meestal aan de hand van richtlijnen, vaak zonder dat de verdachte kennis heeft genomen van het dossier. Er wordt geen rekening gehouden met specifieke persoonlijke omstandigheden. Door de hoogte van de eigen bijdrage wordt regelmatig afgezien van rechtsbijstand”.

De Staatssecretaris:

“Dat rechtsbijstand een fundamenteel recht is, maakt niet dat wij de ogen kunnen sluiten voor de financiële consequenties. Integendeel. Het geeft de noodzaak een goed stelsel voor de toekomst te bewaren. Dat vergt financiële beheersbaarheid, maar betekent niet dat de rekening daarvoor nu bij de rechtzoekende wordt neergelegd.”

Dat laatste lijkt, eufemistisch gezien, ijdele hoop.

**CRIMINAL
DEFENCE
LAWYERS**

Keizersgracht 332
1016 EZ Amsterdam

T +31 (0)20 627 5411
F +31 (0)20 622 6577

E info@deroosenpen.nl
I www.deroosenpen.nl

DE ROOS & PEN

Het recht op adequate rechtsbijstand is een cruciaal onderdeel van het recht op een eerlijk proces dat iedere individuele burger toekomt. Dat recht dient ingevolge het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en daarop gebaseerde jurisprudentie te worden gegarandeerd door de Staat. Op een wijze die praktisch en effectief is.

Uit de hiervoor besproken analyses blijkt reeds dat die, op de Staat rustende, verplichting onder zeer grote druk komt te staan of illusoir wordt als de onderhavige beleidsvoornemens worden gerealiseerd en advocaten niet meer in staat of bereid zijn om tegen de alsdan geldende vergoedingen rechtshulp te verlenen.

Het is niet de verwachting dat deze voorgenomen maatregelen eerder dan 1 januari 2016 in werking zullen treden.

De nadere uitwerking van die maatregelen zal hij in nauwe samenwerking met onder meer de Nederlandse orde van advocaten, de Raad voor rechtsbijstand en het Juridisch loket ter hand nemen, aldus de Staatsecretaris.

Deze laatste opmerking roept de retorische vraag op of de Nederlandse orde van advocaten bereid is mee te werken aan de 'genadeklap' voor het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand.

Vanuit de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten (NVSA) en de Nederlandse Vereniging van Jonge Strafrechtadvocaten (NVJSA) valt verzet tegen de voorgenomen maatregelen op korte termijn met zekerheid te verwachten.

Opnemen van telefoongesprekken van gedetineerden en systemen van nummerherkenning (deel 2)

In onze bijdrage van april 2013 in deze rubriek (p. 310 e.v.) deden wij verslag van de uitspraak van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming van 29 oktober 2012 (gepubliceerd op www.rsj.nl, zaaknummers 12/1813/GA en 12/1847/GA) met betrekking tot het standaard opnemen van telefoongesprekken van gedetineerden, waaronder gesprekken met geprivilegieerde personen en de systemen van nummerherkenning.

Inmiddels is het systeem van nummerherkenning van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en de Nederlandse Orde van Advocaten, dat het opnemen en uitluisteren tussen gedetineerden en advocaten moet voorkomen, in werking getreden.

Blijkens de website van de Orde werkt het systeem van nummerherkenning DJI anders dan dat van de Nationale Politie. Alle gesprekken die een gedetineerde voert vanuit een inrichting van DJI worden opgenomen. Bij gesprekken naar een geheimhoudernummer wordt opname vóór totstandkoming van het gesprek verhinderd; er kan ook niet real-time meegeluisterd worden.

Elke advocaat is persoonlijk verantwoordelijk voor het al dan niet doorgeven van zijn nummer(s) aan DJI. Advocaten kunnen hun nummer doorgeven via www.nummerherkenning.advocatenorde.nl.

**CRIMINAL
DEFENCE
LAWYERS**

Keizersgracht 332
1016 EZ Amsterdam

T +31 (0)20 627 5411
F +31 (0)20 622 6577

E info@deroosenpen.nl
I www.deroosenpen.nl

DE ROOS & PEN

Voor wat betreft gesprekken die door gedetineerden met derden, niet advocaten, worden gevoerd, heeft de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie bij brief van 1 augustus jl. (kenmerk 413212) de kamer nader geïnformeerd over het beleidskader voor het opnemen van telefoongesprekken in penitentiaire inrichtingen.

Hij bericht daarin onder meer:

“Nu in de PI’s met het beveiligingsniveau 3 of hoger gedetineerden worden geplaatst die voorkomen op de lijst GVM, acht ik het noodzakelijk dat er in deze inrichtingen standaard telefoongesprekken worden opgenomen. In de overige PI’s zal in principe niet meer standaard worden opgenomen. Het zou bijvoorbeeld kunnen dat naar aanleiding van een incident gedurende een bepaalde periode in deze inrichtingen wordt overgegaan tot standaard opname. Aan de plaatsing van gedetineerden en het bepalen van het risicoprofiel van gedetineerden is op basis van de hierboven genoemde criteria een zorgvuldige individuele afweging vooraf gegaan. Hiermee meen ik recht te doen aan de uitspraak van de RSJ, zonder daarbij de veiligheid in de PI’s uit het oog te verliezen.”

Of hiermee, voor wat betreft het kennelijk nog immer standaard opnemen van gesprekken in de inrichtingen met het beveiligingsniveau 3 of hoger, inderdaad aan de uitspraak van de RSJ wordt voldaan is nog maar de vraag. De RSJ overwoog namelijk dat de vraag of het noodzakelijk is om alle telefoongesprekken standaard op te nemen, met het oog op de belangen als bedoeld in artikel 36, vierde lid Pbw, ‘onder andere’ afhankelijk kan zijn van het beveiligingsniveau van de inrichting en het geldende regime. De RSJ voegde daaraan toe: ‘Indien de directeur, na afweging, de noodzaak hiertoe aanwezig acht, dient hij dit uitdrukkelijk, onder vermelding van redenen, aan de gedetineerden kenbaar te maken.’ Een afweging over de noodzaak tot het standaard opnemen blijft dan ook vereist.

De opvatting van de Staatssecretaris dat uitsluitend (de hoogte van) het in de inrichting geldende beveiligingsniveau voldoende is om te besluiten tot het standaard opnemen, lijkt die fundamentele overwegingen en voorwaarden van de RSJ te miskennen en voor gedetineerden en advocaten grondslag te bieden voor het uitlokken van een nader oordeel van de RSJ over deze opvatting.

Wordt dus wellicht vervolgd.

Bart Nooitgedagt

**CRIMINAL
DEFENCE
LAWYERS**

Keizersgracht 332
1016 EZ Amsterdam

T +31 (0)20 627 5411
F +31 (0)20 622 6577

E info@deroosenpen.nl
I www.deroosenpen.nl